

Artssiences Unlocked

Arida Bandringa - Sanne Kersten

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Wie zijn wij?

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

ARIDA

BANDRINGA

Senior Trainer Wicked Arts Assignments
Senior Trainer Arts ❤️ Sciences
Educatie Expert Artssciences
Onderwijsinnovator en Educatief Ontwerper
CASE
Owner Educatief OntwerpLAB

SANNE KERSTEN

**Programma coördinator THIRD
Coördinator Arts Beyond Ableism
(Academie voor Theater en Dans, AHK)**

**Onderzoeker en coördinator lectoraat
Kunsteducatie (AHK)**

ArtsSciences educatie en neurodiversiteit

PROGRAMMA

- INLEIDING ONDERZOEK
- ZELF AAN DE SLAG
- RESULTATEN

INLEIDING ONDERZOEK

ArtsSciences onderwijs in speciaal voortgezet onderwijs voor leerlingen met ASS

Sanne Kersten

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

ARTSSCIENCES ONDERWIJS VOOR LEERLINGEN MET ASS

- Aanleiding onderzoek
- Ontwerpmodel
- Lessenserie
- Onderzoeksopzet
- Reacties van leerlingen
- Conclusie en aanbevelingen

DIVERSITEIT KUNSTENAARS: FOCUS OP KWALITEITEN

Bruin Parry
aka Bruin Jackson

31553580 Obsessie voor nummers
Amsterdam Museum

a/Artist platform
Mediamatic

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

AUTISME (ASS)

Hoofdkenmerken (GGZ, standaarden):

- Problemen in de sociale communicatie
 - Aanwezigheid van beperkt, repetitief gedrag
- Andere informatie verwerking dan niet-autistische mensen
- Atypische ontwikkeling ipv stoornis (Delfos, 2024)

Deze kenmerken komen op verscheidene manieren en in verschillende gradaties tot uiting.

AUTISME (ASS)

- ASS werd eerder sterk geproblematiseerd, maar tegenwoordig kijken we meer naar de krachten en talenten van mensen met ASS (Grove et al, 2018)
- Autistische leerling/leerling met autisme (Keating et al, 2022)

AANLEIDING

- Inclusief kunstonderwijs (Wexler and Luethi-Garrecht 2015)
- Kunsteducatie legt vaak de nadruk op zelfexpressie en de representatie van gevoelens (Haanstra, 2001; Heijnen, 2015)
- Doet een beroep op vaardigheden die vaak minder voorkomen bij leerlingen met ASS (Zernitz, 2016)
- 16% autistische jongeren tussen 12-18 gaat niet naar school (NVA, 2024)
- Interdisciplinaire aanpak

*ArtsSciences onderwijs opereert op het
snijvlak van kunst, wetenschap en
technologie*

**Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten**

WAAROM ARTSSCIENCES ONDERWIJS?

Inhoud:

- Vaak sterk in 'sciences'-component. Van daaruit verbinding met 'arts'-component ArtsSciences. (Baron-Cohen, 2020; Chen et al., 2020).
- Onderzoek interessegebieden mensen met ASS 'computer, gaming' en 'arts, culture' scoren het hoogste (Grove et al., 2018).
- (Hoog-functionerende) jongeren met ASS: kunnen zich langdurig concentreren op complexe problemen (Baron-Cohen et al., 2009).

Didactiek:

- Maakgerichte didactiek lijkt passend: ruimte voor grote variatie leerstrategieën/leeruitkomsten (Martin et al., 2020).

*Vervolgonderzoek
ArtsSciences Unlocked
Evaluatie ontwerpmodel*

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

KUNSTENAAR ASEFEH TAYEBANI IN DE KLAS

“I like to make jewellery as something other than decorative element, but more as an extension to the body.”

Asefeh Tayebani

ONTWERPMODEL

Gebaseerd op didactische concepten van:

- **Authentieke kunsteducatie** (Heijnen, 2015)
- **Universeel Design For Learning** (Meyer, Rose & Gordon, 2014)
- **Kennis en ervaring van docenten**

UNIVERSAL DESIGN FOR LEARNING (UDL)

Een ontwerpmodel voor een leeromgeving voor *iedere* leerling waarin keuzemogelijkheden voor het leerproces *vooraf* zijn ingebouwd (Meyer et al., 2014).

Drie centrale principes:

- Creëer betrokkenheid
- Zorg voor verschillende manieren van representatie van lesinhouden
- Bied ruimte voor verschillende vormen van actie en expressie

Ontwerpmodel *ArtsSciences Unlocked*

Creëer betrokkenheid

- Vertrek vanuit de persoonlijke interesses van leerlingen
- Creëer sociale interactie en samenwerking binnen het gedeelde thema.
- Creëer een rijke leeromgeving met afwisselende materialen en technieken.
- Bied ruimte aan zowel proces- als productgericht werken.

Illustratie: Sterre Boerkamp

Ontwerpmodel *ArtsSciences Unlocked*

Zorg voor verschillende manieren van representatie

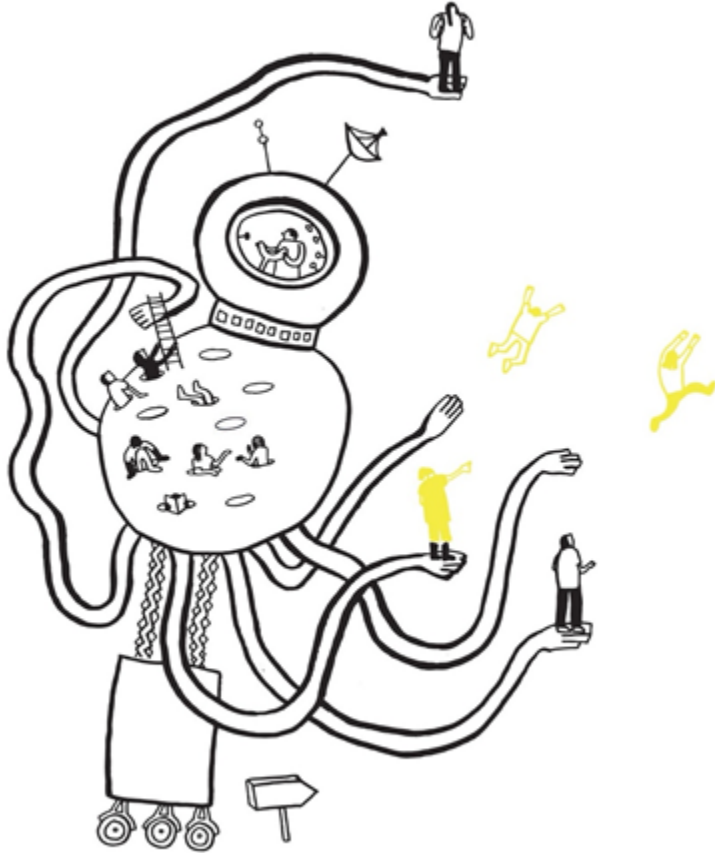
- Presenteer levensechte professionele ArtsSciences-praktijken op verschillende manieren.
- Bied verschillende ingangen om eenzelfde thema uit te diepen.
- Bied gevarieerde opdrachten aan.

Bremmer, Heijnen, Kersten 2022

Illustratie: Sterre Boerkamp

Ontwerpmodel *ArtsSciences Unlocked*

Illustratie: Sterre Boerkamp

Faciliteer verschillende vormen van actie en expressie

- Ontwerp opdrachten die op verschillende manieren uitgewerkt kunnen worden.
- Organiseer een voorspelbare werkstructuur met ruimte voor individueel maatwerk.

Bremmer, Heijnen, Kersten 2022

LESSENSERIE IK 2.0

Hoofdbronnen

- *Neil Harbisson*. Ziet alleen grijstonen en heeft een antenne in zijn schedel laten implanteren waarmee hij kleuren kan horen. Hij is officieel erkend als cyborg.
- *Jasna Rok*: Ontwerpt interactieve kleding die emoties kan onthullen.

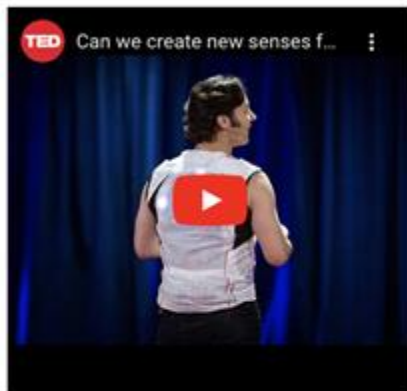
Challenges

- Verbeter een zintuig met technologie.
- Maak van jezelf een cyborg door één lichaamsdeel te verbeteren met technologie.
- Ontwerp een technologische toepassing die je helpt communiceren

BRONNENBANK CHALLENGES

Verbeter een zintuig met technologie

NIEUWE INTERFACES

Als mensen kunnen we minder dan een tien biljoenste van alle lichtgolven waarnemen. "Onze ervaring van de werkelijkheid", zegt neurowetenschapper David Eagleman, "wordt beperkt door onze biologie." Dat wil hij veranderen. Zijn onderzoek naar onze hersenprocessen heeft ertoe geleid dat hij nieuwe interfaces heeft gecreëerd om voorheen ongeziene informatie over de wereld om ons heen op te nemen.

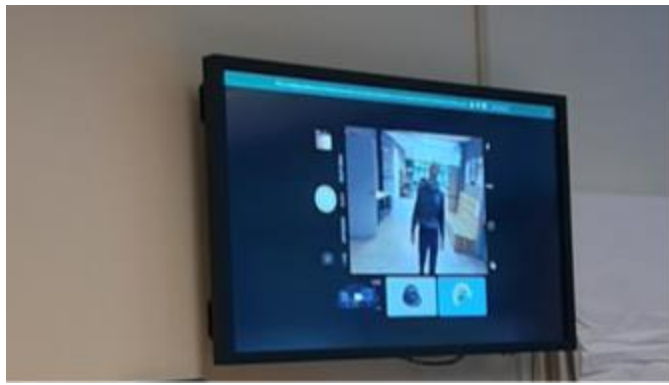
HUMAN AUGMENTATION

Technologie begint mensen op verbazingwekkende manieren te veranderen.

SUPERMAN'S X-RAY VISION

Een van de superpowers van Superman is dat hij röntgen-ogen heeft. Hiermee kan hij door gebouwen en mensen heen kijken. In Justice League, wanneer superman röntgenvisie gebruikt om naar Aquaman te kijken, kun je zien dat hij aangepaste longen en botten heeft die geschikt zijn om in te zwemmen. [Lees meer](#)

OPDRACHT

Verbeter een lichaamsdeel met technologie

Bekijk de wereld door een kleurenfilter

ONDERZOEKSOPZET

3 klassen, 4 Havo, 20 leerlingen van 16-17 jaar, 2 docenten

Observaties in de klas:

- Hoe reageren de leerlingen op de uitdagingen van ArtsSciences?**
- Hoe werken de leerlingen aan de ArtsSciences uitdagingen?**
- Hoe bespreken de leerlingen hun eigen werk?**

Audioreflecties docenten

Semi-gestructureerde interviews:

Docenten na de cursus

Studenten na de cursus

ENKELE REACTIES VAN LEERLINGEN

Ik heb geleerd: het is heel moeilijk om van niets iets te maken, maar gewoon aan iets beginnen is al een heel goed begin. Er niet veel aandacht aan besteden of iets een goed idee of een slecht idee is.

Ik zie het punt niet.
Ik kan het toch niet.

Ik ben nogal van de technische dingen en zo en dat combineren met kunst geeft echt heel veel mogelijkheden.

Dat er geen goed of fout was, was heel geruststellend.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- Proces- of productgerichte manier van werken biedt vrijheid
- Start persoonlijke interesses van de leerlingen werkt motiverend
- Presentatie door gastkunstenaar is empowering

Suggesties:

- Ontwikkel technische kennis van docenten en leerlingen

Inzichten:

- Randvoorwaarden uitvoering: aandacht voor specifieke pedagogische kwaliteiten docenten
- Behoeft aan 'lichtheid' en 'mislukken' -> laat dit zien! Toevoegen laagdrempelige bronnen en werkproces kunstenaar

CHINDŌGU'S

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

AANPASSINGEN ONTWERPMODEL

Creëer betrokkenheid

Vertrek vanuit de persoonlijke interesses van jongeren

Creëer sociale interactie en samenwerking binnen het gedeelde thema.

Creëer een rijke leeromgeving met afwisselende materialen en technieken.

Bied ruimte aan zowel **proces***- als productgericht werken.

Zorg voor verschillende manieren van representatie

Presenteer levensechte professionele ArtsSciences-praktijken op verschillende manieren.

Bied verschillende **ingangen*** om eenzelfde thema uit te diepen.

Bied gevarieerde challenges aan.

Faciliteer verschillende vormen van actie en expressie

Ontwerp challenges die op verschillende manieren uitgewerkt kunnen worden.

Organiseer een voorspelbare werkstructuur met ruimte voor individueel maatwerk.

ZELF AAN DE SLAG

Arida Bandringa

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

Lerende

Kunsten

Ontwerp een
wearable dat jouw
grenzen bewaakt

Maatschappij

NU JULLIE!

- Ga aan de slag met de Wicked
- Werk samen in een groep van ca. 4 personen
- 30 min. de tijd incl. maken en presenteren
- Bedenk een naam voor jullie wearable
- Presenteer het in 1 min.

Bedankt!
Vragen?

Arida Bandringa - arida.bandringa-hendriks@ahk.nl
Sanne Kersten - sanne.kersten@ahk.nl

Lectoraat Kunsteducatie
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten